

бюджетними ресурсами та прийняття відповідних управлінських рішень; налагодження зворотного зв'язку між фінансовими і податковими органами та органами місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Антонова І. Система дистанційного обслуговування «Клієнт Казначейства – Казначейство». URL: <https://radnuk.com.ua/zhurnaly/systema-dystantsiinoho-obsluhovuvannia-kliient-kaznacheistva-kaznacheistvo/>(дата звернення: 21.10.2021).

2. Гордієнко Л., Шаповал О. Електронне казначейство України: проблеми та завдання розвитку. URL: http://www.dbuapa.dp.ua/konf/konf_dridu/itis%20seminar%202015/s1.html#sec1 (дата звернення: 21.10.2021).

3. Скорик О.О. Інформаційні технології системи казначейського обслуговування: сучасний стан та перспективи їх удосконалення. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1350> (дата звернення: 21.10.2021).

Шикеринець Олена Володимирівна

Студентка II курсу магістратури

Західноукраїнського національного університету

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ БЮДЖЕТУ ВІТЧИЗНЯНИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Становлення в Україні ринкової економіки та запровадження системи європейських економічних стандартів, законодавчі зміни, загострення політичної ситуації, військові конфлікти та соціально-економічні зміни всередині держави зумовили поглиблення диференціації доходів населення, зниження рівня життя вітчизняних домогосподарств.

На стан бюджету домогосподарств впливають дві основні групи чинників: економічного характеру (макроекономічна ситуація в державі загалом та рівень реальних доходів членів домогосподарства зокрема) і соціального характеру (сформовані у домашньому господарстві традиції споживання та заощадження, соціальний статус членів домогосподарства, специфіка взаємовідносин з іншими суб'єктами економіки, рівень довіри до органів державної влади та інституцій фінансового ринку тощо).

Зростання цін на товари і послуги зумовлює зростання витрат домогосподарств, однак темпи зростання доходів населення є значно нижчими. Враховуючи, що бюджет домашніх господарств містить дохідну та видаткову частини, його покращення передбачає спрямованість на зростання та пошук додаткових джерел доходів, а також оптимізацію витрат.

Сприйняття населенням соціально-економічних перетворень і змін, що відбуваються у суспільстві, а також реакція на такі зміни та чинники впливають на бюджет домашніх господарств, однак не обов'язково усвідомлюються і враховуються населенням у процесі особистого фінансового планування. У той же час, зубожіння і низький рівень життя значної частини населення позбавляють їх можливості задовольнити потреби домогосподарства у повній мірі.

У таких економічних умовах виникає необхідність державного регулювання доходів населення, що має забезпечити сталість соціально-економічного розвитку домогосподарств України.

Напрямами спрямованими на підвищення рівня добробуту домогосподарств має стати активізація підприємницької діяльності, що дозволить забезпечити стабільність джерел формування доходів домогосподарств, їх соціально прийнятний рівень; оптимальне співвідношення між джерелами формування доходів; зростання доходів соціально вразливих верств населення; перетворення заощаджень населення в

інвестиційний капітал.

Застосування дієвих інструментів формування доходів домогосподарств сприятиме соціально-економічному розвитку регіонів, зростанню підвищення рівня добробуту домогосподарств, активізації підприємницької діяльності, забезпеченні населення соціальними стандартами тощо.

Важливим напрямом зростання доходів домогосподарств є регулювання заробітної плати шляхом забезпечення гарантій мінімального розміру оплати праці; підтримання достатнього життєвого рівня громадян; підтримки купівельної спроможності грошових доходів населення в умовах зростання цін. Основними інструментами реалізації зазначених заходів є підвищення розміру мінімальної заробітної плати; встановлення розмірів і умов оплати праці працівників підприємств та організацій, що фінансуються із бюджету; удосконалення механізму індексації грошових доходів населення тощо [1, с. 51].

Значна кількість науковців досліджують, як саме можна оптимізувати рівень доходів. Оскільки населення країни складається з певних соціально-демографічних груп, необхідно зосередити увагу на найбільш численній та такої, яка стрімко розвивається, з точки зору потреб ринку праці та рівня отриманих доходів такою групою.

Так, наприклад, ринок фріланс-послуг в даний час вже досить розвинений в Західній Європі і США і стрімко розвивається в країнах СНД, залучаючи все нових учасників як з боку виконавців, що пропонують свої послуги, так і з боку приватних осіб і організацій, готових до співпраці на віддаленій основі.

Досвід наших співвітчизників, які заробляють фрілансом в іноземних компаніях, вже досягли міжнародного визнання: загальна сума їхніх гонорарів на третьому місці в світі [2].

Фрілансер (англ. *freelancer* – вільний працівник – приватний спеціаліст). Він може одночасно виконувати замовлення для різних клієнтів. Термін

фрілансер вперше вживається Вальтером Скоттом в романі «Айвенго» для опису «середньовічного найманого воїна». У сучасній економічній літературі фріланс визначається як вид самозайнятості, орієнтований на фактичне виконання роботи за підрядом, за договором оплатного надання послуг з роботодавцем.

Більшість сучасних фрілансерів працюють за усною угодою або за разовими договорами без соціальних гарантій. Фрілансери, які не реєструють трудові відносини офіційно, уникають сплати податків. Так названа «тіньова зайнятість» часто представлена саме фрілансерами.

Звичайно, слід підкреслити той факт, що рівень доходів населення залежить від нас самих. Тобто це індивідуальний підхід до оптимізації власних доходів безпосередньо кожним громадянином.

Тому пропонується зосередити увагу населення на наступних пропозиціях, втілення в життя яких дозволить реалізувати зростання доходу:

1. Намагатися організувати власний бізнес та отримувати дохід від підприємницької діяльності. Дослідження показують, що більшість населення країни незалежно від сфери діяльності, прихильності до політичної сили, рівня освіти, прагнуть організувати «своє діло». Так склалося, що коли працівник приймає безпосередню участь в управлінні будь-якими власними ресурсами, він набагато ретельніше, економніше та раціональніше їх використовує, ніж якщо ці ресурси є власністю будь-чиєю іншою: держави, колективу, організації. А також власник бізнесу є генератором розподілу отриманого прибутку, і звичайно, в цьому випадку більшу частину коштів привласнює.

2. Скоординувати дії стосовно цільового вкладання вільних грошових коштів в альтернативні варіанти їхнього примноження: придбання об'єктів нерухомості, авто, депозити, акції і т.д. Мова йде про те, що більшість громадян не можуть й досі пристосуватися до умов сьогодення, не можуть забути про наскрізний обман та шахрайства 90-х років (МММ, ощадні книжки та інше), звикнути до неякісної та недобросовісної конкуренції, переманювання клієнтів,

і тому зберігають вільні кошти «в книжці». На сьогоднішній день зберігання грошових коштів на депозитних рахунках в банках є елементом запобігання їх знеціненню, а не одержанням прибутку. Що ж тоді казати про їх зберігання вдома, коли рівень інфляції на рівні 30-35%. Тому, як показує практика та аналіз наукових джерел, необхідно вкладати гроші: по-перше, в об'єкти нерухомості; по-друге, в придбання акцій, авто; і по-третє, розміщати їх на депозитах.

3. Прагнути організувати процес здачі в оренду житла, авто, обладнання, виробничих та побутових приміщень. Якщо ж громадянин є власником майна, яке може приносити значний рівень доходів, та не використовує дану можливість – це не є виправданим. В країнах західної Європи стає дуже популярним здача в оренду автомобілів, що в США вже вважається нормою, а на Україні взагалі важко знайти авто в оренду, не кажучи вже про прокат авто на декілька діб. Це ринок, який лише розвивається на території нашої країни.

4. Активізувати процес самонавчання, займатися постійним пошуком особистісних талантів. Кожен працівник, кожна людина – це індивідуальність, генератор ідей, скарбниця прихованих талантів, які необхідно виявляти та вміти їх використовувати з метою одержання прибутку для задоволення життєво необхідних потреб. Не існує в світі людини, яка не могла б досягти певних позитивних результатів хоча б в якому-небудь промислі. Якщо циркову собаку навчили по команді крутити обруча на шиї, при тому, що вона не розуміє мову людини, то «людина розумна» може досягти неможливого. Однак для цього треба на протязі всього життя натхненно працювати над собою та постійно займатися самоорганізацією та самонавчанням в тому напрямі, який приносить задоволення. Лише в тому випадку, коли працівник отримує задоволення від роботи або дій, які він виконує, можливий неабиякий результат.

Повноцінність розвитку кожного окремого домогосподарства залежить від достатності фінансових ресурсів, що знаходяться у його розпорядженні, адже

залучення домогосподарств до активної фінансової взаємодії зумовлює набуття більшої незалежності щодо формування та використання власних ресурсів.

Зважаючи на необхідність та важливість ощадливого використання отримуваних доходів на споживання, окреслимо важливі для членів домогосподарств правила планування бюджету та виокремимо кілька базових принципів раціоналізації витрат у сучасних умовах, враховуючи специфіку вітчизняних економічних реалій:

- планування витрат, яке є запорукою здійснення найнеобхідніших покупок і гарантом збереження коштів від необґрунтованого витрачання;
- грамотне споживання, адже чим більше людина має нестримних бажань слідувати лише останнім віянням моди або ж бажаному стилю життя, тим менше у неї є шансів досягнути фінансової свободи;
- детальний аналіз витрат, оскільки виділення часу для критичного аналізу особистих витрат дасть можливість членам домогосподарства зекономити значні ресурси у майбутньому;
- формування раціональної моделі бюджету домогосподарства, яка передбачає ефективне та обов'язково спільне управління вхідними та, особливо, вихідними грошовими потоками домогосподарства;
- купівля речей в потрібний час та якомога дешевше (наприклад, під час розпродажів);
- проведення маркетингового дослідження при здійсненні великих покупок з метою виявлення нижчих цін;
- ведення здорового способу життя, оскільки на відсутності шкідливих звичок теж можна суттєво зекономити.

Формування доходів домогосподарств напряму залежить від економічного зростання держави. Протягом останніх років офіційна статистика в Україні фіксувала зростання грошових доходів домогосподарств та зниження частки натуральних доходів і трансфертів у вигляді пільг та субсидій. Проте реальний

рівень доходів домогосподарств залишається дуже низьким. Тому на сьогоднішній день виникає необхідність у формуванні механізму фінансового регулювання доходів домогосподарств. Дієвість механізму фінансового регулювання доходів домогосподарств має ґрунтуватися на врахуванні результатів досліджень зарубіжних та вітчизняних вчених в цьому напрямку; використанні ринкових механізмів та інструментів регулювання та вирівнювання доходів громадян.

Список використаних джерел:

1. Заяць В. С. Економічний механізм формування доходів населення в регіонах та напрями його вдосконалення: автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.05 / В. С. Заяць ; НАН України; Рада по вивч. продукт. сил України. К., 2010. 20 с.

2. Статистика по рынку фриланса в регионах Украины. URL: <http://itc.ua/news/statistika-po-ryinku-frilansa-v-regionah-ukrainyi-infografika>.

Янковська Юліана Михайлівна

Студентка I курсу магістратури

Західноукраїнського національного університету

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Цифрову трансформацію можна визначити як процес, коли цифрові технології створюють збої, викликаючи стратегічні реакції з боку організацій, які прагнуть змінити свої шляхи створення вартості, одночасно керуючи структурними змінами та організаційними бар'єрами, які впливають на позитивні та негативні результати цього процесу. Відповідно до цього, руйнівні ефекти цифрової трансформації є прямим наслідком технологічних збоїв другого